DOI No: <http://dx.doi.org/10.29228/Joh.51585>

Authenticity process is conducted by

Makale Türü: Araştırma makalesi
Geliş Tarihi: 30-05-2021
Kabul Tarihi: 11-06-2021
On-line Yayın: 31-08-2021

Article Type: Research article
Submitted: 30-05-2021
Accepted: 11-06-2021
Published Online: 31-08-2021

Atıf Bilgisi / Reference Information

Ayrancı, B. B. (2020). Yazma Eğitimi Dersinin Türkçe Öğretmeni Adaylarının Yazma Becerileri Üzerine Etkisi. *Journal of History School*, 53, 2553-2569.

**YAZMA EĞİTİMİ DERSİNİN TÜRKÇE ÖĞRETMENİ ADAYLARININ
YAZMA BECERİLERİ ÜZERİNE ETKİSİ¹**

Bilge BAĞI AYRANCI²

Öz

Nicel araştırma yöntemlerinden “gerçek deneysel desen” modellerinden tek grup ön test-son test deseni kullanılmıştır. Elde edilen veriler bir ölçekle iki uzmanın puan ortalamaları dikkate alınarak değerlendirilmiştir. Araştırmacının katılımcıları eğitim fakültesi öğrencileri arasından gönüllülük esasına dayalı olarak seçilmiştir. 2018-2019 Eğitim-Öğretim yılında lisans düzeyinde Yazma Eğitimi dersini alan Türkçe öğretmeni aday öğrenciler arasından katılımcı verileri sağlanmıştır. Araştırma sırasında Yazma Eğitimi dersini almamış eğitim fakültesi öğrencileri arasından Türkçe öğretmeni adaylarına serbest konulu ilk yazılar yazdırılmıştır. Yazdırılan bu yazılar literatürdeki bir ölçekle iki farklı uzmanın puan ortalamaları dikkate alınarak değerlendirilmiştir, daha sonra Türkçe öğretmeni adaylarına Yazma Eğitimi dersinin ardından yeniden serbest konulu ikinci yazılar yazdırılmıştır. Yazma Eğitimi dersi uygulamalı bir ders olduğu için ve beceri eğitimine dayandığı için öğretmen adaylarının yazma becerilerini geliştirmede önem arz etmektedir. Yazma becerisi bakımından öğrenciye rol model teşkil edecek öğretmenler yetiştirilmesi için Yazma Eğitimi derslerinin etkiliği önemlidir. Bu bakımdan makale sonuçları önem arz etmektedir. Yazma Eğitimi dersi almadan önce ve aldıktan sonra katılımcıların yazılarının değerlendirmesine bakıldığında olumlu yönde puanların dersi aldıktan sonra arttığı söylenebilir.

Anahtar Kelimeler: Türkçe, Türkçe Eğitimi, Yazma Eğitimi, Dil, Eğitim

¹12. Uluslararası Türkçenin Eğitimi-Öğretimi Kurultayı kapsamında İzmir’de 3-5 Ekim 2019 tarihinde sunulan bildirinin genişletilmiş hâlidir.

² Doç. Dr., Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe Eğitimi Anabilim Dalı, bilge.ayranci@adu.edu.tr, Orcid:0000-0002-9889-2777

The Effect of Writing Education Course on Writing Skills of Turkish Teacher Candidates

Abstract

In the study, one group pre-test and post-test design was used among the “real experimental design” models, which is one of the quantitative research methods. The data obtained were evaluated on a scale by taking into consideration the mean scores of the two experts. The participants of the researcher were chosen among the students of the faculty of education on a voluntary basis. Participant data were provided among the prospective Turkish teacher students who took Writing Education course at the undergraduate level in the 2018-2019 academic year. During the research, among the students of the faculty of education who did not take the Writing Education course, the first writings were written to the Turkish teacher candidates. These writings were evaluated with a scale in the literature by taking into consideration the average scores of two different experts, and then the second writings on the subject of freelance were re-written to Turkish teacher candidates after the Writing Education course. Since the Writing Education course is a practical course and is based on skills training, it is important in developing the writing skills of prospective teachers. The effectiveness of the Writing Education lessons is important in training teachers who will serve as role models for students in terms of writing skills. In this respect, the results of the article are important. Considering the evaluation of the writings of the participants before and after taking the Writing Education course, it can be said that the positive scores increase after taking the course.

Keywords: Turkish, Turkish Education, Writing Education, Language, Education.

GİRİŞ

Yazılı anlatım, dilin güzelliklerinden faydalanılarak her türlü durumu başkalarına ulaştırmaya ve kalıcılığını sağlamaya imkân veren araç olarak tanımlanabilir (Aktaş ve Gündüz, 2002, s.57).Yazılı anlatımı, duygu ve düşüncelerimizi anlatmak için konu belirleme, bu konu hakkında araştırma yapma gibi süreçleri içeren hazırlık çalışmasında bulunma, ortaya çıkanları bir plana göre ve yazılı anlatım kurallarına göre duygu ve düşünceleri yazıya aktarma ve yazıyı değerlendirme olarak da tanımlayabiliriz (Temizkan, 2007, s.136).

Yazılı anlatım becerisini duygu ve düşüncelerin dilin kurallarına uygun bir şekilde ve dile dair güzelliklerden yararlanarak dilin sembollerine aktarılması olarak tanımlamak mümkündür. Yazılı anlatım becerisinin duygu ve düşüncelerin elektronik ya da elde kodlama olmasının yanında zihinsel bir boyutu da vardır. Hatta yazılı anlatım becerisi duygusal, ruhsal durumla da ilişkilidir. Yazılı anlatım becerisi duygu ve düşünceleri harflerden metin denilen dilin daha

büyük parçalarına dönüştürmesi bakımından mekanik bir süreçtir. Bunun yanında yazı konusunu tasarlama, konuya ilgi duyma, heyecanını yatıştırma, yazdıklarından zevk alma gibi yönlerden ruhsal, duygusal bir boyut da içerir. Aynı zamanda yazdıklarını bir konu etrafında planlama, ana ve yardımcı düşünceler arasında bağlantılar kurma gibi yönlerden ise yazılı anlatım becerisi zihinsel bir boyut taşır.

Yazılı anlatımın mekanik, duygusal ve düşünsel yönleri vardır. Yazılı anlatımda beynin işlevini açıklamak için Benjamin Glassner'in 1982 yılındaki bir çalışması önemlidir. Bu çalışmada öğrencilerin didaktik yazmada daha çok beyinlerinin sol yarım kürelerini, duygusal yazı yazmada ise beynin sağ yarım küresini daha fazla kullandıkları ortaya çıkmıştır (Öztürk, 2007, s.11). Bundan hareketle yazma sürecinde beynin tüm yarı kürelerinin etkili olduğu söylenebilir.

Yazma sürecine, beyin öncelikle yapılandırılmış bilgileri gözden geçirmektedir. Bu işlem yazılacak bilgilerin, türün, amacın, konunun belirlenmesidir. Bilgilerin doğru bir şekilde yazıya aktarılması zihinsel becerilerle ilişkilidir (Atalay Demir, 2015, s.730).

Yazılı anlatımda zihinsel süreçlerin yazmanın her aşaması için etkili olduğu şüphesizdir. Yazıyı planlama, yazma, gözden geçirme aşamalarında zihin yazıyı ayrıntılarıyla düşünür, tasarlar, ilişkiler kurar, değerlendirir.

İnsanlar mecburen ya da mecburî olmadan yazma eylemine değişik amaçlarla başvurmak zorundadırlar. Aynı zamanda yazma doğal bir kabiliyet değildir, yazma karmaşık düzenleme becerilerini içerir. Bu karmaşık süreçlerden bazıları; eğitim, bilgi, uygulama, deneyim ve amaçtır (Grabe & Kaplan, 2014, s.6). Yazmayı planlama amaçla doğrudan ilgilidir.

Yazma süreci planlama, yazma ve gözden geçirme ana kavramlarıyla ele alınabilir. Planlamada organize etme ve amaç belirleme varken yazmada yazarın zihnindekilerin dil karşılığını bir plan içerisinde yazıya geçirme süreci görülür. Gözden geçirme süreci ise okuduktan sonra düzeltmeyi içerir (Gregg & Steinberg, 2016, s.12).

Karatay (2011, s.1032) yazma eyleminin, başarıya ulaşması için yazının belli aşamalardan geçmesi gerektiğini belirtir. Bu aşamalarda:

1. Konunun seçilmesi/ortaya çıkması ve sınırlandırılması,
2. Konunun nasıl ele alınacağı ve ana fikrinin belirlenmesi,
3. Konu ile ilgili araştırmaların yapılması ve ana düşüncüyü destekleyecek yardımcı düşüncelerin belirlenmesi,

4. Düşüncelerden anlamlı, tutarlı bir bütün oluşturacak şekilde yazma taslağının oluşturulması,

5. Yazı taslaklarının değerlendirilerek düzeltilmesi gibi yazma aşamalarını gerektiren bir süreç vardır.

Yazma eğitiminin başarılı bir beceri eğitimine dönüşmesi için eğitimsel amaç ve ilkelere dayandırılması gerekir.

Göçer (2010, s.180-182) de alanyazından hareketle yazma eğitiminin genel amaçlarını ve ilkelerini şu şekilde ifade eder

- Yazmaya karşı istekli oluş; yazma istek ve zevkini kazanmak.
 - Yazıyı okuyanların hem bilgi hem de zevk almasını sağlamak.
 - Doğru yazma kaygısı taşımak.
 - Öğrencilere metin oluşturmaya gerekli becerileri kazandırmak.
 - Öğrencilerin yazım kurallarını bilmesi.
 - Öğrencilerin yazın türlerini tanıması ve yaratıcı yazılar yazabilmesi.
 - Yazıya mantıklı bir düzen verebilmek.
 - Yazının genel giriş, gelişme, sonuç planına uyarak yazıya uygun başlık seçebilmek.
 - Metin türlerini metnin türüne uygun özellikleri dikkate alarak yazabilmek.
 - Yaratıcılık isteyen yazılar için etkili bir anlatıma ve doğru bir konu seçim becerisine ulaşmak.
 - Anlatım şekillerini uygulayabilmek.
 - Paragrafların anlatım çerçevesindeki ilişkisini çözebilmek.
 - Eleştirel yazı yazabilmek.
 - Yazıları düzeltme alışkanlığına sahip olmak.
 - Yazılı anlatım becerisini gereken tüm alanlarda kullanma becerisine sahip olmak.
 - Öğrencinin okul dışında da yazmayı ihtiyaç olarak hissetmesini sağlamak.
- İlkeler:
- Yazı yazmak bol alıştırma yaparak öğrenilir.
 - Bireysel farklılıklar göz önünde bulundurularak yazım konuları seçilmelidir.
 - Yazma çalışmaları öğrenci merkezli olmalıdır.
 - Yazma çalışmaları yaşamla ilişkilendirilerek öğrenciye yazılı anlatım becerisinin gerçek hayatta işine yarayacağı sezgisi verilmeli ve yazma zevkli hale getirilmelidir.
 - Dil bilgisi kuralları yazma eğitimi içerisinde de uygulamalı olarak verilmelidir.

Yazma Eğitimi Dersinin Türkçe Öğretmeni Adaylarının Yazma Becerileri...

- Yazma çalışmalarıyla diğer dil becerileri arasında ilişki kurulmalıdır.
- Öğretmenler de yazılarıyla öğrencilerine örnek olmalıdırlar.
- Yazıların değerlendirmesi yapılırken mümkün olduğunca yapıcı olunmalıdır.
- Öğrenci yazma becerisine karşı kendisine güven duymalı, bunun oluşturulması sağlanmalıdır.
- Öğrenci yazısını kendi mantığına uyan bir amaç için yazmalıdır.
- Yazı yazdırılacak konu öğrencinin de ilgi duyduğu bir konu olmalıdır.
- Öğrenci yazdığı yazı bakımından sorumluluk bilinci taşınmalıdır.
- Yazma çalışmalarında bireysellik ilkesi göz ardı edilmeden bir plan yürütülmelidir.
- Öğrenci ürünleri arşiv vb. şekillerde değerlendirilmelidir.
- Yazma çalışmalarının ürün odaklı değil süreç odaklı olması gerektiği unutulmamalıdır.
- Çeşitli etkinliklerle sınıfta yazma çalışmalarına heves arttırılmalıdır.

Yazma becerisi öğrenene kazandırılmaya çalışılırken değişik yöntemlerden faydalanılabilir. 2006 Türkçe öğretim programında yazma becerisi yöntemleri şu şekilde ifade edilmiştir (MEB, 2006):

Not alma: Herhangi bir konuya yönelik bir metin okutulup dinletildikten sonra öğrencilerden okurken veya dinlerken/ izlerken önemli noktaları not almaları istenir.

Özet çıkarma: Öğretmenin rehberliğinde yapılan birkaç özet çalışması ardından öğrencilere çeşitli metinler verilerek özet çıkarmaları istenir.

Boşluk doldurma: Öğrenciler içerisinde boşluklar bulunan metindeki boşlukları metin bağlamına uygun ifadelerle doldurur.

Kelime ve kavram havuzundan seçerek yazma: Öğrenciler öğretmenlerinin oluşturduğu kelime, kavram, atasözü ve deyimlerden oluşan havuzdan yazacaklarının ana fikrine bağlı olarak seçerek bunları kullanırlar.

Serbest yazma: Öğrenciler seçtikleri konu hakkındaki duygu, düşünce ve hayallerini tür sınırlaması olmadan yazarlar.

Serbest yazma çalışmalarında öğrenciye birden fazla konuda başlıklar verilir, verilen başlıklardan birini seçmesi istenir. Öğrenciler duygu ve düşüncelerini yazım kurallarına dikkat ederek üsluplarına göre yazarlar (Demirel, 2002, s.103).

Serbest yazma öğrencinin yaratıcılığını geliştirir. Öğrenci bu yöntemde genellikle kendini özgür hisseder ve yöntemi sever. Yazmaya zorlamanın

öğrenciyi yazmadan soğutacağı düşünüldüğünde yöntemin faydası bu bakımdan kaçınılmazdır. (Aktaş ve Gündüz, 2004, s.102).

Kontrollü yazma: Farklı şekillerde yapılabilir:

1.Öğrenciler kendilerine verilen metindeki anahtar kelimelerle yeni bir metin oluşturabilirler.

2. Öğrenciler, karışık halde verilmiş cümleleri mantıklı bir sıraya koyarak paragrafı yeniden oluştururlar.

3.Sorulara verilen cevaplar ile birkaç paragraflık metin oluşturulur.

Kontrollü yazmada amaç, öğrencilere bir durumu, olayı, bir duyguyu aktarmak için kısa yazı yazma çalışmaları yaptırmaktır (Aktaş ve Gündüz, 2004, s.101). Kontrollü yazma çalışmasında öğrencilerden kendilerine verilen sözcükleri ve cümle yapılarını aynen ya da belirtilen değişikliklerle yazmaları istenir. Kontrollü yazma öğrencilere sözcükleri ve cümle yapılarını doğru şekilleriyle yazma imkânı verir (Demirel, 2002, s.101).

Güdümlü yazma: Belli bir konu çeşitli yönleriyle tartışılır ve öğrenciler edindikleri bilgiler ışığında duygu ve düşüncelerini yazılı olarak ifade ederler.

Okunan metnin aynen yazılması ya da bir metnin okunduktan sonra yazılması şeklinde uygulanabilir (Demirel, 2002, s.101). Öğrencilerin bu yöntem sayesinde cümle yapılarını daha iyi kazandıklarını savunanlar vardır. Yöntem öğrenciyi pasifize ettiği kanaatindekilerce eleştirilmektedir (Aktaş ve Gündüz, 2004, s.103).

Yaratıcı yazma: Bu yöntemde konuyu ve türü öğretmen verebileceği gibi öğrenciler de istedikleri konuyu seçerek yazma çalışması yapabilirler.

Metin tamamlama: Öğrencilere olay veya düşünce ağırlıklı herhangi bir metin bölümler halinde verilir. Öğrencilerden, okuduklarından hareketle fikirlerini yazmaları istenir.

Tahminde bulunma: Metnin yalnızca gelişimine ve sonucuna değil metnin öncesine yönelik tahminleri de kapsar.

Bir metni kendi kelimeleriyle yeniden oluşturma

Bir metinden hareketle yeni bir metin oluşturma

Duyulardan hareketle yazma: Örneğin, öğrencilere resim gösterilerek veya müzik dinletilerek kendilerinde uyandırdığı duygu ve düşünceleri yazmaları istenir.

Grup olarak yazma: Sınıfta oluşturulan gruplardan her gruba farklı yazma konuları verilir. Gruplar mantıksal düzen, dil ve anlatım yönünden metinleri birleştirirler.

Öğretmen sınıfı kümelerle ayırır, öğrenciler, belli bir konuyla ilgili araştırma yapar, tartışır ve sonucu yazıya döker (Aktaş ve Gündüz, 2004, s.103). Göğüş (1978, s.36-39) küme çalışmalarının öğrencilerin kendilerine güven kazandırdığını, onları pasif durumdan kurtardığını, araştırmaya yönlendirdiğini, onlarda iş birliği duygusunu geliştirdiğini, dersin sıkıcılığını azalttığını, onlara eleştirel bir kimlik kazandırdığını, onların dil gelişimini hızlandırdığını belirtmiştir.

Tümevarım: Sınıftaki her grup, konuyu farklı bir açıdan ele alır. Sonuçta bunlar birleştirilerek genel bir yargıya varılır ya da bir şairin şiirlerinden her gruba bir örnek verilir. Öğrenciler şiirleri inceler ve düşüncelerini yazıya geçirirler. Böylelikle şairin şiir anlayışı hakkında genel bir yargıya varılır. Örnekler çeşitlendirilebilir.

Araştırma ve İnceleme Yazıları: Öğrenci belirli bir konuya hazırlanır, araştırma inceleme yapar, rapor sunar.

Tümdengelim: Herhangi bir konu hakkında verilen genel yargı sınıf ortamında tartışılır. Sonuç yazılı hale getirilir, sınıfla paylaşılır.

Eleştirel yazma: Herhangi bir olay, durum ve düşünce, sınıfta tartışılır. Tartışma sonuçları raporlanabilir.

Öğrencilerin yazılı anlatım becerilerinin geliştirilmesinin çok önemli yönlerinden biri de konu seçimidir. Alan yazına bakıldığında öğrenci yazma konusunda mümkün olduğu kadar serbest bırakılmalarının fayda sağladığı görülmektedir. Öğrencinin yazma konularındaki ilgi ve ihtiyaçları göz ardı edilmemelidir. Dört kare yazma tekniği öğrencilerin bilgilerini yazılı anlatımda düzenlemesine, planlamasına, öğrencinin yazıyı devam ettirme ve yazarken kelime seçme becerilerine katkı sağlamaktadır. Bu teknik öğrenciye yazısını detaylandırabilme olanağı da sağlamaktadır. Teknik gayet açık, sade ve anlaşılırdır (Lestari vd., 2013, s.95-96).

Kaynak: <https://tr.pinterest.com/explore/four-square-writing/>

Yazılı anlatımı geliştirmek kolay bir süreç değildir. Adım adım giden bu süreçte kelimeler cümleleri, cümleler paragrafları, paragraflar ise metinleri oluşturur. Bu sebeple bir yazı oluşturmak demek fazlaca alıştırma yapmak anlamına da gelir. Yazma becerisinin çok karmaşık süreci ile diğer dil becerilerinden ayrıldığı söylenilebilir (Hakim, 2016, s.87-88).

Eğitimde beceri geliştirme adına yapılan çalışmalar üzerinde durulduğunda son yirmi yıldır eğitimciler öğrencilerin düşünme becerileri üzerine yoğun bir şekilde çalışmaktadır. Öğretimi güçlendirmek için sorulardan faydalanma da bunlardan biridir. Yazma becerisini geliştirmede de kullanılabilecek soruları eğitimcinin eğitimsel yönden irdelemesi çok önemlidir. Sokrates, soruları üç temel sınıflamada ele alır (Etemadzadeh, Seifi, Farc, 2012, s.1026):

1. Öğrencinin konuyu genel olarak keşfetmesini sağlayacak sorular.

2. Öğrenciyi beyin fırtınasına teşvik edecek sorular.
3. Özel bir konuya öğrencinin dikkatini çekecek sorular.

Sokrates modeline dayanan soruların odak noktası düşünme sürecidir. Sokrates' e göre iyi yapılandırılmış sorular öğrencinin düşünme sürecine ve eleştirel düşünmesine yardım edebilir.

Yazma becerisini değerlendirmeyi iki bölümde incelemek mümkündür: Yazma sürecinin değerlendirildiği süreç yönünden değerlendirme ve yazma ürününün değerlendirildiği ürün yönünden değerlendirme. Yazma eğitiminin değerlendirme ve geri dönüt aşaması süreç odaklı öğrenme sağlamak açısından önem teşkil eder.

Göçer (2005, s.241) değerlendirme ölçütleri olarak aşağıdaki başlıklara değinir:

- Plan olarak ele alındığında başlık, giriş, gelişme, sonuç, yazının güzelliği, sayfa düzeni.
- Olaylara bakış açısı olarak değerlendirildiğinde duygu, düşünce, gözlem, izlenim ve tasarımlardan yararlanma.
- Anlatımda duruluk ve doğallık bunun yanında sözcük ve cümle bilgisi.
- Konuyu özgün örneklerle açıklama; paragraflarda anlam bütünlüğü.
- İmla ve noktalama.

Eğitim fakültesi kapsamında Türkçe öğretmeni adaylarına Yazma Eğitimi dersi verilmektedir. Bu araştırma kapsamında bu dersin Türkçe öğretmeni adaylarının yazılı anlatım becerileri üzerine etkisi üzerinde durulmaktadır. Yazma eğitiminin beceri geliştirme odaklı ve uygulama çalışmaları ile yapılmasının öğretmen adayları üzerindeki etkisini göstermek amaçlanmıştır. Öğretmen adaylarının dil beceri alanlarındaki gelişiminin ilerideki öğrencilerine etkisi sebebiyle bu araştırmaya gerek duyulmuştur. Bu amaçla Türkçe öğretmeni adaylarına Yazma Eğitimi dersini almadan önce ve sonra serbest konulu yazılı anlatım çalışmaları yaptırılmıştır.

YÖNTEM

Araştırmada tek grup ön test-son test deseni kullanılmıştır. Modelde gelişigüzel seçilmiş bir gruba bağımsız değişken uygulanır. Hem deney öncesi hem de deney sonrası ölçmeler yapılır. Olası öteki değişkenlere ilişkin bir şey bilinmediğinden kabulün de geçerliği kuşkuludur (Karasar, 1998). Elde edilen veriler bir ölçekle iki uzmanın puan ortalamaları dikkate alınarak

değerlendirilmiştir. Kontrol grubunda var olan değişimler araştırmanın konu amacının dışında olduğundan, araştırmanın esas amacını Yazma Eğitimi dersinin etkisini belirlemek olduğundan bu desenin seçilmesi uygun görülmüştür.

Araştırmacının katılımcıları eğitim fakültesi öğrencileri arasından gönüllülük esasına dayalı olarak seçilmiştir. 2018-2019 Eğitim-Öğretim yılında lisans düzeyinde Yazma Eğitimi dersini alan Türkçe öğretmeni adayı öğrenciler arasından katılımcı verileri sağlanmıştır. Araştırma sırasında Yazma Eğitimi dersini almamış eğitim fakültesi öğrencileri arasından Türkçe öğretmeni adaylarına serbest konulu ilk yazılar yazdırılmıştır. Yazdırılan bu yazılar literatürdeki bir ölçekle (Ayrancı ve Karahan, 2017, s.1174-1177) iki farklı uzmanın puan ortalamaları dikkate alınarak değerlendirilmiştir, daha sonra Türkçe öğretmeni adaylarına Yazma Eğitimi dersinin ardından yeniden serbest konulu ikinci yazılar yazdırılmıştır. Yine aynı şekilde değerlendirilen yazılar ilk yazılarla kıyaslanarak yorumlamalara yer verilmiştir. Araştırma kapsamında Yazma Eğitimi kapsamında yer verilen konulara ve uygulamalara da değinilmiştir. Katılımcıların konu bakımından serbest bırakılmasında veri zenginliğini sağlamak hedeflenmiştir. İlgili ölçeğin güvenilirliğine Cronbach Alpha katsayısı ile bakılmıştır. 17 maddelik ölçeğin Cronbach Alpha katsayısı 0.865 olarak yüksek bir güvenirlik elde edilmiştir. Güvenirlik katsayısı, 0 ile +1 arasında değişkenlik gösterir. Güvenirlik katsayısının 1'e yakın değerler alması güvenirliğin yüksek olduğu, maddeler arasında iç tutarlılığın yüksek olduğu anlamına gelir ve istendiktir (Ayrancı ve Karahan, 2017).

BULGULAR VE YORUM

Yazma Eğitimi dersi almadan önce ve aldıktan sonra katılımcıların yazılarının değerlendirme puanlarına tabloda bakıldığında genellikle olumlu yönde puanların dersi aldıktan sonra arttığı söylenebilir. Ortalama puana bakıldığında yazma eğitimi dersi katılımcı yazılarının puanlanmasında %36.94 oranında bir artışı sağlamıştır. Araştırma kapsamında yazma eğitimi dersi sadece metin türlerinin öğretimi ya da yazmanın süreçlerinin öğretimini kapsamamıştır. Ders işleme sürecinde uygulamalara da ağırlık verilmiştir. Yazma eğitimi dersi kapsamında işlenecek her teorik konunun ardından uygulaması da yapılmıştır. Örneğin yazma süreçleri anlatılıyorsa yazmanın hazırlık aşaması öğrencilerle uygulanmıştır. Bu kimi zaman bir görsel ile kimi zaman ise yaşanan bir anının anlatımıyla yapılmıştır. Metin türleri anlatılacaksa her metin türünde yine özgün yazı yazma çalışmaları yapılmıştır. Bu bakımdan elde edilen sonuç yazma eğitiminin teorik kısmı ile yürütülen süreç değerlendirmesine dayanan uygulamalı çalışmaların başarıliliğinin somut bir göstergesidir.

Tablo 1.

Katılımcıların yazma eğitimi dersi almadan önceki ve sonraki yazı değerlendirme puanları

Katılımcı	Puan	Katılımcı	Puan
K1	2,42	K1	3,92
K2	1,57	K2	3,86
K3	1,21	K3	3,92
K4	2,26	K4	3,94
K5	2,84	K5	3,92
K6	4,10	K6	3,52
K7	2,05	K7	3
K8	3,42	K8	2,81
K9	2,15	K9	3,89
K10	2,84	K10	4
K11	4	K11	3,94
K12	4	K12	2,92
K13	3,47	K13	2,07
K14	3,57	K14	4,05
K15	2,10	K15	3,10
K16	3,52	K16	4
K17	2,10	K17	4
K18	2,05	K18	4
K19	2,31	K19	3,86
K20	2	K20	3,86
K21	3,78	K21	3,86
K22	2,26	K22	3,97
K23	4	K23	3,97
K24	3,26	K24	3,94
K25	2	K25	3,86
K26	2,57	K26	4
K27	3,05	K27	3,94
K28	4	K28	2,92
K29	1	K29	2,97
K30	2,26	K30	3,92
K31	1	K31	3,94
K32	2,36	K32	2,94
K33	1	K33	2,97
K34	2,84	K34	3,57
K35	2	K35	2,13
K36	2,10	K36	4
K37	4	K37	4
Ortalama puan	2,63	Ortalama puan	3,61

TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu araştırma kapsamında Yazma Eğitimi dersinin Türkçe öğretmeni adaylarının yazılı anlatım becerileri üzerine etkisi ele alınmıştır. Araştırmada tek grup ön test-son test deseni kullanılmıştır. Elde edilen veriler bir ölçekle iki uzmanın puan ortalamaları dikkate alınarak değerlendirilmiştir. Yazma Eğitimi dersi almadan önce ve aldıktan sonra katılımcıların yazılarının değerlendirmesine bakıldığında olumlu yönde puanların dersi aldıktan sonra arttığı söylenebilir.

Yazma eğitimi dersinin öğrencilere verilen bilgilerin yanında çeşitli etkinliklerle de desteklenmesi gerekir. Bu etkinliklerin güncel gelişmelere uygun olarak seçilmesine özen gösterilmelidir. Yazı yazmanın ancak yazarak geliştirilebilir olduğu hem eğitmen hem de eğitilen tarafından unutulmamalıdır. Yazmanın planlama, karar verme gibi üst düzey zihinsel becerileri de geliştiren çok önemli bir dil beceri alanı olduğundan hareketle öğretmen adayları bu bilinçte yetiştirilmelidir. Yazma eğitimi dersi içerisinde öğretmen adaylarına yazma etkinliği oluşturma çalışmaları da yaptırılabilir.

Yazma eğitimi dersi verilirken dünyada ve Türkiye’de yazma etkinliklerinden örnekler sunulmalıdır. Programlarda yazma eğitiminin tarihsel gelişiminin bir özeti mutlaka yapılmalıdır. Yazma eğitimine dair programdaki güncel kazanımlara yer verilmelidir. Kazanımların dikkate alınmasıyla oluşturulmuş hedef kitleye uygun yazma etkinlik örnekleri öğretmen adayları için sunulmalıdır. Aynı şekilde öğretmen adaylarından da yazma eğitimi etkinlik örnekleri geliştirmesi istenmelidir. Öğretmen adayları bu etkinliklerin geliştirilmesinde güncel programın kazanımlarını göz önüne almalıdır. Öğretmen adayları etkinlikleri geliştirdikten sonra kendisi de etkinlikleri cevaplandırmalıdır ki ileride öğrenciye rol model teşkil edebilecek bir yazı yetisi oluşsun. Yazma eğitimi dersinde öğretmen adaylarına yazmanın doğuştan gelen bir yetenekten ziyade sonradan öğrenilebilen bir beceri olduğu vurgulanmalıdır. Aynı zamanda yapılan etkinliklerle kendilerinin de yazma becerisinin geliştiğini görmelidirler. Kişinin anlama ve anlatmaya dayalı zihinsel becerilerini geliştiren yazma becerisinin eğitimine öğretmen adayları için önem verilmelidir ki öğrencilerine de bu anlamda faydalı olabilsinler. Bu anlamda uygulamanın önemine değinen çalışmalar bir hayli fazladır:

1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanununun 2.maddesinde geçen ‘Türk Milli Eğitiminin Genel Amaçları’ dikkate alınarak hazırlanan programın öğretiminde okuma, dinleme, yazma ve konuşma temel becerilerinin geliştirilmesi esastır. Birey, merkezdedir ve derste sürekli aktiftir (Kara&Aksak, 2020, s.1104).

Yazma eğitimi dersinin teorik ve uygulamalı konu alanı bir hayli fazladır. Bir çalışma alanı olarak yazma eğitimi, yazı güzelliğini, yazma yöntemlerini, yazma yöntemlerinin başarılarını, yazı türlerini, yazmayı etkileyen koşulları, materyallerle yazma becerisinin gelişimini, yazma engellerini, yazma etkinliklerinin çeşitli değişkenlere göre incelenmesini, özce söylemek gerekirse öğretim ortamlarındaki yazma yaşantılarını incelemektedir (Şahbaz, Çekici, 2012, 2371).

Türk Dili: Yazılı Anlatım derslerinde öğretmen adayının alan eğitimi ile ilişkilendirmeler yapılması ve öğretmen adaylarının etkinlik oluşturma becerisine katkı sağlayacak örnekler üzerinde uygulamalı çalışılması hem öğretmen adayının dil becerisine hem de alanına ilişkin becerilerine katkı sağlayacaktır (Bağcı Ayrancı, 2018, s.156).

Okul öncesi öğretmen adayları somut işlemler dönemindeki hedef kitleye hitap edeceği için masallar onlar için vazgeçilmez eğitim materyalleri olacaktır. Bu anlamda öğretmenin kendi masalını oluşturması masal seçimi konusunda ve istediği kazanıma göre masal oluşturabilmesi açısından büyük bir kolaylık sağlayacaktır. Çocuk Edebiyatı derslerinin okul öncesi öğretmen adayları için hali hazırda uygulanan teorik kısmının yanında uygulamalı kısmının da oluşması ve öğretmen adayının bu alandaki eksikliklerinin giderilmesi gerekmektedir (Bağcı Ayrancı, Mete, 2019, s.497)

Ceran'ın araştırmasına göre (2013, s.1163) Türkçe öğretmeni adayları özellikle meslek hayatlarında Yazma Eğitimi dersinin kendilerine çok faydalı olacağını düşündükleri için derse karşı olumlu tutum geliştirmişlerdir.

Mete (2015, s.81)'nin çalışmasında dikkat çeken asıl nokta öğretmen adaylarının kendi yaptıkları yanlışları başkaları yaptığında rahatça tespit edip düzeltmeleridir. Mete'nin araştırma sonucuna göre öğretmen adaylarının anlatım bozukluğuna yol açan yanlışları bildiği ancak kendileri metin oluştururken buna dikkat etmedikleri söylenebilir.

KAYNAKÇA / REFERENCES

- Aktaş, Ş. & Gündüz, O. (2002). *Yazılı ve Sözlü Anlatım- (Kompozisyon Sanatı)*. (3. baskı). Akçağ Yayınları.
- Aktaş, Ş. & Gündüz, O. (2004). *Yazılı ve Sözlü Anlatım (Kompozisyon Sanatı)*. (5.baskı). Akçağ Yayınları
- Atalay, T.D. (2015). Yazma becerisi açısından örnek bir kitap incelemesi. *A. Ü. Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*, 54, 727-777.

- Ayrancı, B. B., & Mete, F. (2019). Okul öncesi öğretmen adaylarının hedef kitleye yönelik masal yazma becerileri. *Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*, 14(2), 491-500.
- Bağcı Ayrancı, B. & Karahan, L. (2017). Çağrışım tekniğinin yazma becerisinin geliştirilmesine katkısı: Ölçek geliştirme ve etkinlik oluşturma çalışması. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 6(2), 1148-1177.
- Bağcı Ayrancı, B. (2018). Eğitim fakültesi öğrencilerinin yazılı anlatım dersi uygulamalarında alanlarına özgü etkinlik oluşturma çalışmaları. *Zeitschrift für die Welt der Türken/Journal of World of Turks*, 10(1), 143-157.
- Ceran, D. (2013). Türkçe öğretmen adaylarının yazma eğitimi dersine yönelik tutumlarının değerlendirilmesi. *Electronic Turkish Studies*, 8(1), 1151-1169.
- Demirel, Ö. (2002). *Planlamadan Değerlendirmeye Öğretme Sanatı*. Pegem A Yayıncılık.
- Etemadzadeh, A., Seifi, S. & Farc H. R. (2013). The role of questioning technique in developing thinking skills: the ongoing effect on writing skill. *Procedia - Social and Behavioral Sciences Akdeniz Language Studies Conference* 2012, 70, 1024 – 1031
- Göçer, A. (2005). *İlköğretim İkinci Kademe Türkçe Öğretiminde Ölçme ve Değerlendirme*. Yayımlanmamış doktora tezi, Atatürk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Göçer, A. (2010). Türkçe öğretiminde yazma eğitimi. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 3, 12.
- Göğüş, B. (1978). *Orta Dereceli Okullarımızda Türkçe ve Yazın Eğitimi*. Gül Yayınevi.
- Grabe, W., & Kaplan, R. B. (2014). *Theory And Practice of Writing: An Applied Linguistic Perspective*. Routledge.
- Gregg, L. W., & Steinberg, E. R. (Eds.). (2016). *Cognitive Processes in Writing*. Routledge.
- Hakim, M. N. (2016). The effect of lesson study on the fourth semester students' descriptive writing skill, *Journal of Indonesian Language Education*, 1.2, 87-92.
- <https://tr.pinterest.com/explore/four-square-writing/>, Erişim tarihi: 15.01.2021.

- Kara, A., & Aksak, F. (2020). Anadolu İmam Hatip Lisesi öğrencilerinin Arapça ile İngilizce derslerine ilişkin tutumlarının bazı değişkenler açısından incelenmesi. *Journal Of History School*, 13(XLV), 1098-1131.
- Karasar, N. (1998). Bilimsel Araştırma Yöntemi. Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Karatay, H. (2011). 4+1 Planlı yazma ve değerlendirme modelinin öğretmen adaylarının yazılı anlatım tutumlarını ve yazma becerilerini geliştirmeye etkisi. *Turkish Studies International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 6(3), 1029-1047.
- Lestari, E. S., Pudjobroto, H., & Wahyuni, D. S. (2013). Improving students' writing skill by using four square writing method (fswm). *English Education*, 2(1), 94-102.
- MEB (2006). *Türkçe Öğretim Programı*.
- Mete, F. (2015). Türkçe öğretmenliği bölümünde yazma eğitimi dersi: Bilme ve uygulama karşılaştırması. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 3(2), 81-91.
- Öztürk, E. (2007). *İlköğretim Beşinci Sınıf Öğrencilerinin Yaratıcı Yazma Becerilerinin Değerlendirilmesi*. Yayınlanmamış doktora tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Şahbaz, N. K., & Çekici, Y. E. (2012). Disiplinler arası bir disiplin olarak Türkçe eğitimi. *Electronic Turkish Studies*, 7(3).
- Temizkan, M. (2007). Türkçe öğretmenlerinin yazılı anlatım etkinlikleri çerçevesinde yaptıkları uygulamaların değerlendirilmesi. *Milli Eğitim Dergisi*, 36(174).

EXTENDED ABSTRACT

There is no doubt that mental processes are effective for every stage of writing in written expression. In planning, writing, reviewing the mind, the mind thinks, designs, establishes relationships and evaluates writing in detail. It is possible to define the written expression skill as the transfer of emotions and thoughts to the symbols of the language in accordance with the rules of the language and by taking advantage of language beauties. Written expression skills have not only electronic or hand coding, but also a mental dimension. Even written expression skills are associated with emotional and mental state. Written expression skill is a mechanical process in terms of converting emotions and thoughts from letters to larger parts of the language called text. In addition, it includes a spiritual and emotional dimension in terms of designing the subject of writing, taking an

interest in the subject, calming the excitement, and enjoying what it writes. At the same time, writing skills have a mental dimension in terms of planning what you have written about a subject, making connections between main and supplementary thoughts. Different methods can be used while trying to gain writing skill to the learner. Writing skill methods in the 2006 Turkish curriculum are expressed as follows (MEB, 2006), Note-Taking, Summarizing, Gap-filling, Writing by Choosing Word and Concept, Free Writing, Controlled Writing, Guided Writing, Creative Writing, Text Completion, Prediction Rebuilding a Text with Its Own Words, Creating a New Text Based on a Text, Writing from the Senses, Writing as a Group, Critical Writing. Writing Education course is given to Turkish teacher candidates within the scope of the faculty of education. This study focuses on the effect of the Writing Education course on the written expression skills of the Turkish teacher candidates. For this purpose, Turkish teacher candidates were given free expression studies before and after taking the Writing Training course. In the research, a single group pretest-posttest pattern was used among the "real experimental pattern" models, which is one of the quantitative research methods. The data obtained were evaluated with a scale taking into account the average scores of two experts. Since the changes in the control group were outside the subject of the research, it was deemed appropriate to select this pattern since the main purpose of the research was to determine the effect of the Writing Education course. The participants of the researcher were selected among the students of the faculty of education on a voluntary basis. Participant data were provided among the Turkish teacher candidate students who took the undergraduate level Writing Education course in the 2018-2019 academic year. During the research, the first articles on freelance were written among the education faculty students who did not take the Writing Education course. These printed articles were evaluated with a scale in the literature (Ayrancı and Karahan, 2017, 1174-1177), considering the average scores of two different experts, then second articles on freelance were written to the Turkish teacher candidates after the Writing Education course. The articles evaluated in the same way are compared with the first articles and interpretations are included. Within the scope of the research, the subjects and applications within the scope of Writing Education were also mentioned. It is aimed to provide data richness in the subject's release in terms of subject. In this research, the effect of the Writing Education course on the written expression skills of the Turkish teacher candidates was discussed. In the research, a single group pretest-posttest pattern was used among the "real experimental pattern" models, which is one of the quantitative research methods. The data obtained were evaluated with a scale taking into account the average scores of two experts. Considering the evaluation of the participants' writings before and after taking the Writing Training course,

it can be said that the points increased positively after taking the course. Writing education course should be supported with various activities besides the information given to students. Care should be taken to select these events in accordance with current developments. It should not be forgotten that both writing and training can be improved by writing and writing. Since writing is a very important language skill field that develops high level mental skills such as planning and decision making, pre-service teachers should be trained in this awareness. During the writing education course, teacher candidates can also be made to create writing activities.